

MØTEINNKALLING

Utvalg: FORMANNSKAPET
Møtested: Møterommet, Kommunehuset
Møtedato: 05.09.2018 **Tid:** 09:00

Eventuelt forfall meldes til tlf.
Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Innkalte:

Funksjon	Navn	Forfall	Møtt for
Leder	Monika Sande		
Medlem	André Kristoffersen	FO	
Nestleder	Håkon André Nordberg Sæther		
Medlem	Linda Tove Tverrånes Moen		
Medlem	Gudbjørg Haukdal Navjord		
Varamedlem	Rune Jørgensen		Andre Kristoffersen

SAKSLISTE

Saksnr.	Arkivsaksnr.
	Tittel

REFERATER

DELEGERTE VEDTAK

24/18	18/438 GODKJENNING AV PROTOKOLL - FORMANNSKAPET
25/18	18/344 ROS SALTEN
26/18	18/249 SKATT PÅ VANNKRAFT I ENDRING

Beiarn kommune 29. september 2018

Monika Sande
Ordfører.

REFERERES FRA DOKUMENTJOURNAL

Dato: - Utvalg: FSK Formannskapet

Saksnr Løpenr	Regdato Navn Innhold	Avd/Sek/Sakb	Arkivkode
18/278-2 2759/18	29.05.2018 Det kongelige kommunal og moderniseringsdepartementet RUTINER FOR KVALITETSSIKRING AV KRITERIEDATA I INNTEKTSSYSTEMET	BK//OPN 151	
16/663-26 2885/18	05.06.2018 Salten Brann SALTEN BRANN - STATUSORIENTERING MAI 2018	BK/TEK/FM 026	
18/257-2 2959/18	26.06.2018 Beiarn Frivilligsentral TILSKUDD OG UNDERSKUDDSGARANTI	BK/OPPVB/JB 223	
18/44-5 3381/18	28.06.2018 Alpha Konsulent AS SLUTTRAPPORT - ETABLERING AV NORDLAND IKS FOR REVISJON OG KONTROLLUTVALGSERVICE	BK//OPN 026	
17/329-15 3380/18	28.06.2018 Landbruks- og matdepartementet KOPI AV BREV TIL STORTINGET - SVAR PÅ OM FJELLOVA GJELD I BEIARN KOMMUNE	BK/TEK/MF 020	
16/473-5 3393/18	28.06.2018 Solbakk Tre AS MØTEPROTOKOLL GENERALFORSAMLING SOLBAKK TRE AS 19.6.18	BK//MS 255	
18/142-3 3401/18	28.06.2018 Foreldrerådet Moldjord skole ELEVRÅDET MOLDJORD SKOLE - SØKNAD OM STØTTE	BK/OPPVB/KARI B33	

18/33-2 3809/18	09.08.2018 BK//OPN 560 Beiarn kommune NY FORSIKRINGSKONKURRANSE FOR DE SAMARBEIDENDE KOMMUNER
18/401-2 3820/18	10.08.2018 BK//OPN 232 Norges vassdrags- og energidirektorat FORLENGELSE AV OMSETNINGSKONSESJON TIL 31.12.2020
18/395-7 3938/18	22.08.2018 BK//OPN 510 LOKALE FORHANDLINGER 2018 - REFERAT FRA FORBEREDENDE MØTE

Delegerte vedtak

Dato: - Utvalg: FSK Formannskapet

Arkivsak	Dato Navn Innhold	Saksnr.	Avd/Sek/Saksb.	Arkivkode Resultat
18/257	26.06.2018 Beiarn Frivilligsentral MELDING OM DELEGERT VEDTAK - SØKNAD OM TILSKUDD OG UNDERSKUDDSGARANTI	DS 6/18	BK/OPPV/JB	223

GODKJENNING AV PROTOKOLL - FORMANNSKAPET

Saksbehandler: Karin Nordland
Arkivsaksnr.: 18/438

Arkiv: 033

Saksnr.: **Utvalg** **Møtedato**
24/18 Formannskapet

05.09.2018

ROS SALTEN

Saksbehandler: Frank Movik
 Arkivsaksnr.: 18/344

Arkiv: X20

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
25/18	Formannskapet	05.09.2018
/	Beiarn Kommunestyre	

Rådmannens innstilling:

ROS-Salten 2017 og oppfølgingsplan «Beredskapsforum Salten 2018-2021» vedtas slik de foreligger.

Saksutredning:

Gjennom interkommunalt samarbeid er det utarbeidet ny risiko- og sårbarhetsanalyse for område Salten, og det er i tillegg opprettet et nytt Beredskapsforum Salten. Arbeidet er styrt av felles beredskapskoordinator, med Bodø som vertskommune.

ROS Salten er utarbeidet av kommunene i samarbeid med andre sentrale beredskapsaktører. I prosjektet er det avholdt en rekke arbeidsmøter for å drøfte og diskutere risiko- og sårbarhet i Saltenområdet.

Prosjektet er finansiert med skjønnsmidler fra fylkesmannen og ved egendeltakelse fra kommunene.

Hensikten med prosjektet er å styrke samarbeidet innen samfunnssikkerhet og beredskap mellom de deltakende kommunene og nødetatene, samt at egne ROS-analyser skal komme på plass i den enkelte kommune.

Målsettingen for prosjektet er:

- Helhetlig ROS-analyse for hver kommune, jfr. forskriftens § 3.
- Ny oppfølgingsplan som oppfyller krav til helhetlig og systematisk samfunnssikkerhetsarbeid, jfr. forskriftens § 3.
- Ny overordnet beredskapsplan i hver kommune, jfr. forskriftens § 4
- Helhetlig ROS Salten (hendelser som berører flere kommuner)

Kommunene utgjør fundamentet i norsk samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid. Dette er tydeliggjort gjennom forskrift som pålegger kommunen å arbeide helhetlig og systematisk med samfunnssikkerhet og beredskap på tvers av sektorer i kommunen. Risikobildet er i stadig endring, og sårbarhetsfaktorene i kommunen kan ramme flere sektorer og kommuner samtidig.

ROS Salten og ROS Beiarn utgjør til sammen en helhet, og må derfor ses i sammenheng. ROS Salten omhandler hendelser som er felles for flere kommuner, og er også et viktig innspill til hva som har betydning for vårt egen risiko- og sårbarhetsbilde.

ROS Salten omfatter følgende hendelser:

Naturhendelser	Store ulykker	Tilsiktede hendelser
1. Ekstremvær med langvarig strømbrudd	5. Utslipp av farlige stoffer	10. Terrorangrep mot stort arrangement
2. Skred og flom	6. Styrt satellitt med radioaktivt materiale	11. Bortfall av Ekom
3. E.coli- utbrudd	7. Skipsulykke	12. Hacking av kommunale IKT-systemer
4. Pandemisk influensa	8. Akutt forurensning i Vestfjorden	
	9. Togulykke	

Oppfølgingsplan ROS Salten

Oppfølgingsplanen «Samfunnssikkerhet og beredskap i Salten 2018 – 2021» omfatter bl.a. forslag til risikoreduserende tiltak for region Salten, og synliggjør områder kommunene i Salten kan samarbeide om. Tiltakene har til hensikt å styrke krisehåndteringsevnen og beredskapen i regionen, og er inndelt som følger:

- Oppfølgingsområder basert på risikobilde i Salten og fremtidige risikofaktorer.
- Revisjon ROS Salten
- Øvelse og opplæring
- Møter i nettverksgruppen «Beredskapsforum Salten»

De foreliggende planene har vært gjennom en grundig prosess med bred medvirkning, både lokalt og regionalt. Samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet er dynamisk, og det er viktig med jevnlig oppdateringer og øvelser for å være best mulig rustet.

Beiarn kommune er en liten organisasjon som ser stor nytte i regionalt samarbeid og utveksling av kompetanse innenfor dette området.

Vedlegg:

- ROS Salten 2017
- Oppfølgingsplan 2018-2021.

SKATT PÅ VANNKRAFT I ENDRING

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
 Arkivsaksnr.: 18/249

Arkiv: S10

Saksnr.: Utvalg
 26/18 Formannskapet

Møtedato
 05.09.2018

Rådmannens innstilling:

Finansdepartementets oppnevning av ekspertutvalg for vurdering av beskatning på vannkraftverk tas til orientering. Arbeidet vil bli fulgt med interesse fra Beiarn kommunes side.

Bakgrunn:

22. juni nedsatte Finansdepartementet et ekspertutvalg som har frist til 1. oktober 2019 med å gjøre en helhetlig vurdering av kraftverksbeskatningen. Av mandatet, som vedlegges her, fremgår at også de konsesjonsrettslige ordningene skal vurderes.

Saksutredning:

Ekspertutvalget som er nedsatt består av:

Vassdrags- og energidirektør Per Sanderud, Oslo
 Professor Benn Folkvord, Bryne
 Førsteamanuensis Tarjei Havnes, Oslo
 Advokat Arve Kaarbø, Oslo
 Førsteamanuensis og instituttleder Jørild Mæland, Bergen
 Professor Jørn Rattsø, Trondheim
 Postdoktor Ragnhild Camilla Schreiner, London

Det er altså ingen med i utvalget som representerer næringen selv eller deres eiere, og det er ingen med fra vertskommuner som avgir de lokale ressursene.

Vurdering:

Beiarn kommune har i flere vendinger kommentert til myndigheter, samarbeidspartnere i kraftnæringen og i lokalpolitiske vurderinger, at fordelene ved vannkraftutbygginger i stor grad er av regional og nasjonal karakter, mens ulempene utelukkende er av lokal karakter. Det er av den grunn anerkjent og nedfelt i flere deler av lovverket, at lokalsamfunn som blir direkte influert, skal ha en andel av den verdiskapingen som følger ved inngrep og utnytting av vann til grønn kraftproduksjon.

Departementet som nå har gitt mandatet, altså finans-, selve ordlyden i mandatet som er gitt-, og sammensetningen av ekspertutvalget, har interessert rådmannen såpass at tastaturet er tatt i bruk og et inserat er oversendt et par aviser. Innholdet var på forhånd klarert med ordfører, da det nok har et innhold som er av politisk karakter.

Mandat og rådmannens lille medieinnspill vedlegges. Formannskapet bes diskutere videre oppfølging av saken, men rådmannen har bidratt til at LVK-sekretariatet ved Stein Erik Stinessen kan inviteres til regionrådets møte i Rødøy 20. – 21. september for en regionalpolitisk kraftdebatt. SR avgjør ventelig dette i forkant av Formannskapets vurdering av denne saken.

Vedlegg:

Mandat for ekspertutvalget
Rådmannens medieinnspill

Regjeringen.no

Mandat for ekspertutvalg som skal vurdere beskatningen av vannkraftverk

Dato: 22.06.2018 | Finansdepartementet (<http://www.regjeringen.no/no/dep/fin/id216/>)

Vannkraften er en av Norges viktigste naturressurser og vil fortsatt være ryggraden i energisystemet vårt. Den norske vannkraften har lagt grunnlag for vekst og velferd i over 100 år. Vannkraftproduksjon er viktig i et klimaperspektiv, og bidrar til forsyningssikkerheten i det norske og nordiske kraftsystemet. Rammebetingelsene for energiproduksjonen skal på en god måte ta hensyn til verdiskaping, energiforsyningssikkerhet, natur og miljø og klimautfordringene. Produksjon av fornybar energi i Norge bør skje i et kraftmarked der kraftproduksjon bygges ut etter samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

Vannkraften er i dag den viktigste teknologien for fornybar energi med mulighet til å lagre mye energi. Energimarkedene er i endring, teknologiutviklingen går raskt og kostnadene ved vind- og solkraft reduseres. Økt innslag av uregulerbar produksjon av fornybar energi vil trolig øke behovet for reguleringsevne og fleksibilitet i årene som kommer. Konsolideringsmodellen og lovens krav om offentlig eierskap setter rammene for hvem som kan få konsesjon til å erverve eiendomsrett eller andre rettigheter til vannfall som er omfattet av vannfallrettighetsloven.

En stor del av norsk vannkraftproduksjon ble bygget ut i årene etter krigen og frem mot slutten av 1980-tallet. Norges vassdrags- og energidirektorat har anslått reinvesteringsbehovet frem mot 2030 til 45 mrd. kroner. Hovedoppgaven til utvalget er å vurdere om dagens vannkraftbeskatning hindrer at samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak blir gjennomført.

Hovedformålet med skatte- og avgiftssystemet er å bidra til fellesskapets inntekter. Skatte- og avgiftsreglene bør utformes slik at de samfunnsøkonomiske kostnadene ved beskatning er lave og verdiskapingen blir størst mulig. Prinsippet om effektiv ressursutnyttelse tilsier at det bør være skattemessig nøytralitet og likebehandling av ulike typer kapital og næringer. Dette er likevel ikke til hinder for å benytte grunnrenteskatter. Et prinsipp for at ressursene i samfunnet kan utnyttes mest mulig effektivt, er å først benytte skatter og avgifter som bidrar til bedre ressursbruk (for eksempel miljøavgifter), deretter benytte nøytrale skatter som ikke påvirker valgene til produsenter og forbrukere (for eksempel grunnrenteskatt) og til slutt bruke vridende skatter for å oppnå tilstrekkelige inntekter til fellesskapet og mål om omfordeling. Skatte- og avgiftssystemet har siden 1992 bygget på prinsippene om brede skattegrunnlag, lave satser og symmetrisk behandling av inntekter og utgifter.

Vannkraftnæringen har potensielt en ekstraordinær avkastning som kan oppstå ved å utnytte en begrenset naturressurs. Det er rimelig at fellesskapet får en andel av denne grunnrenten. Vannressursen er videre stedbunden og dermed et bedre skatteobjekt enn investeringer i andre næringer der selskapene kan flytte ut av landet. I en åpen økonomi med mobile skattegrunnlag er det særlig viktig å verne om provenyet fra skatt på grunnrente. Skatteutvalget (NOU 2014: 13 *Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi*) mente at skatten på kilder til immobile renprofitter burde opprettholdes og helst økes. En riktig utformet skatt på den ekstraordinære avkastningen i grunnrentenæringene reduserer dessuten behovet for vridende skatter i andre næringer. Bruk av nøytralt utformede grunnrenteskatter i stedet for vridende skatter i andre næringer, bidrar til mer effektiv ressursbruk. Selskapsskattesatsen i Norge er redusert fra 28 til 23 pst. i perioden 2013 til 2018. I samme periode er grunnrenteskatten for vannkraft økt fra 30 til 35,7 pst. for å begrense provenytapet fra denne næringen. Jo høyere skattesatsen er, desto viktigere er det at skatten treffer grunnrenten så presist som mulig. I regjeringens politiske plattform, Jeløya-plattformen, ble det understreket at naturressurser bør beskattes slik at overskuddet tilfaller fellesskapet, samtidig som selskapene kan utvinne lønnsomme ressurser.

Norge deregulerte kraftmarkedet i 1991 som et av de første landene i verden. Kraftskattereformen i 1997 var en oppfølging av skattereformen i 1992. Målet med begge reformer var å legge bedre til rette for samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer. Det ble derfor lagt vekt på at overskuddet skulle beskattes som i annen næringsvirksomhet. I tillegg ble det innført skatt på grunnrente fra produksjon av vannkraft. Etter 1997 har det vært noen justeringer i vannkraftbeskatningen, blant annet for å gjøre grunnrenteskatten mer nøytral, men hovedprinsippene ligger fast. Før 2007 var det risiko for at selskapene ikke fikk fradrag for alle kostnader i tapsprosjekter. Det ble derfor gitt et sjablongmessig risikotillegg i friinntektsrenten på fire pst. i tillegg til risikofri rente beregnet som gjennomsnittet av de siste tre års statsobligasjonsrenter med tre års løpetid. Fra 2007 fikk selskapene mulighet til å samordne ny, negativ grunnrenteinntekt mellom kraftverk i samme skattekonsern, samtidig som staten utbetaler skatteverdien av ny, negativ grunnrente etter samordning. Selskapene fikk da sikkerhet for full verdi av investeringsfradragene og risikotillegget ble derfor fjernet. En nøytralt utformet grunnrenteskatt vil legge til rette for at lønnsomme ressurser blir utnyttet og ulønnsomme forblir uutnyttet, fordi skatten ikke vil påvirke (den relative) avkastningen av investeringene.

Kraftnæringen står overfor flere skatter og ordninger som ikke gjelder for andre næringer. Næringen skiller seg også ut ved at vertskommunene får en stor andel av inntektene gjennom eiendomsskatt, naturressursskatt, samt konsesjonsavgift og -kraft. Begrunnelsen for dette har delvis vært å kompensere vertskommunene for naturinngrep og delvis at kommunene skal ha en andel av verdiene fra utnyttelsen av naturressursene. I motsetning til naturressursskatten inngår verken eiendomsskatten på kraftanlegg, konsesjonsavgift eller konsesjonskraft i skatteutjevningen i kommunenes inntektssystem.

Nærmere om hva ekspertutvalget skal vurdere

Utvalget bes om å gjøre en helhetlig vurdering av kraftverksbeskatningen. Hovedoppgaven er å vurdere om dagens vannkraftbeskatning hindrer at samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak i vannkraftsektoren blir gjennomført.

Vannkraftbeskatningen omfatter ordinær overskuddsbeskatning, eiendomsskatt, naturressursskatt og grunnrenteskatt, men næringen betaler også konsesjonsavgifter og avgir konsesjonskraft. Det offentlige eierskapet betaler ikke skatt på kapitalinntekter.

Kraftskattesystemet bør så langt som mulig bidra til at investeringer som er samfunnsøkonomisk lønnsomme før skatt, også er lønnsomme etter skatt. På den andre siden skal et prosjekt som er ulønnsomt før skatt, også være ulønnsomt etter skatt. På den måten vil selskapene ha incentiver til å bygge ut de ressursene som er lønnsomme for samfunnet. Eksempelvis kan for høye fradrag føre til at ulønnsomme investeringer blir lønnsomme etter skatt. Utvalget skal legge prinsippene fra skattereformen til grunn for sin utredning.

En nøytral *grunnrenteskatt* kan utformes som en kontantstrømskatt med umiddelbare fradrag for investeringskostnaden eller en periodisert skatt der investeringsfradragene fordeles utover i tid. Avskrivning av investeringskostnaden i grunnrenteskatten er isolert sett en ulempe for investor sammenlignet med direkte utgiftsføring. Friinntektsrenten kompenserer for denne ulempen. Dagens grunnrenteskatt er utformet slik at selskapene har full sikkerhet for å få fradrag til full verdi av investeringene. Friinntekten beregnes derfor med en risikofri rente. Næringen hevder likevel at grunnrenteskatten hemmer investeringene fordi friinntektsrenten er for lav. De mener at det er risiko knyttet til fradrag for fremtidige avskrivninger og at det påvirker gjennomføringen av marginalt lønnsomme prosjekter. Utvalget skal vurdere om grunnrenteskatten er utformet i tråd med prinsipper for nøytral beskatning og hvorvidt dagens grunnrenteskatt påvirker vannkraftnæringens investeringsbeslutninger. Utvalget kan vurdere om det er andre utforminger av en nøytral grunnrenteskatt som kan være bedre egnet, for eksempel en kontantstrømskatt. Hvorvidt endringer i beskatningen kun skal gjelde fremtidige investeringer og reinvesteringer kan også drøftes.

Kraftverk under 10 MVA (påstemplet merkeytelse) er fritatt fra grunnrenteskatt. Konsesjonssøknader indikerer at aktørene tilpasser seg denne grensen ved å investere i lavere effekt enn optimalt. Utvalget bes særlig vurdere den nedre grensen for grunnrenteskatt. Herunder skal utvalget vurdere alternative innretninger av nedre grense i grunnrenteskatten som fjerner terskelvirkningene. Grunnrenteinntekten beregnes som hovedregel ut fra spotmarkedspriser. Det er gjort visse unntak fra denne hovedregelen. Utvalget skal ikke vurdere disse unntakene. Tilknytningskravet for fradragposter i grunnrenteinntekten har vært tema for tvistesaker og kan gi insentiver til tilpasninger. Utvalget bes om å vurdere om det er behov for klargjøringer.

De særskilte verdsettelsesreglene i *eiendomsskatten* for store kraftanlegg (over 10 MVA) er utformet slik at verdien av grunnrenten også inngår i beregningsgrunnlaget for eiendomsskatt. Anslått markedsverdi av kraftverkene fastsettes som nåverdien av en sjablongmessig anslått nettoinntekt. Virkningen av endrede kraftpriser er dempet ved at eiendomsskattegrunnlaget er basert på et fem års rullerende gjennomsnitt og ved at maksimums- og minimumsreglene danner et tak og et gulv for eiendomsskattegrunnlaget for det enkelte kraftanlegg. Diskonteringsrenten ved beregning av markedsverdien har vært 4,5 pst. siden 2011. Kraftkommunene har bedt om at diskonteringsrenten reduseres. Det ville heve den beregnede markedsverdien av kraftverkene og eiendomsskatten. Basert på to eksterne rapporter utarbeidet for Finansdepartementet er det rimelig å anta at diskonteringsrenten faglig sett burde økes, se Prop. 1 LS (2017–2018) *Skatter, avgifter og toll 2018* punkt 34.3. Utvalget skal vurdere hvilke prinsipper som bør ligge til grunn for fastsettelse av diskonteringsrenten. For mindre kraftverk og annen næringseiendom er hovedregelen at objektene skal takseres til substansverdi. Utvalget skal vurdere om den særskilte verdsettingsmetoden for store kraftanlegg er hensiktsmessig, eller om også disse burde vært ilagt eiendomsskatt etter substansverdi.

Ved utbygging av større verk (over 4 000 naturhesterkrefter) og vassdragsreguleringer kan konsesjonær pålegges *konsesjonsavgifter* til stat og kommune. Kraftprodusenter kan også pålegges å avstå inntil 10 pst. av kraftgrunnlaget som *konsesjonskraft* til berørte kommuner, ev. fylkeskommuner. Utvalget kan vurdere om ordningene kan forbedres.

Utvalget kan også vurdere om en bør endre *naturressursskatten*.

Videre kan utvalget se på om forskjell i beskatning mellom vannkraftnæringen og andre næringer skaper uheldige vridninger.

Det kan være flere grunner til at lønnsomme prosjekter ikke gjennomføres, som ikke har noe med skatt å gjøre, for eksempel tilgang på egen- og fremmedkapital. Utvalget kan eventuelt peke på slike forhold som ikke kan løses gjennom utforming av skattesystemet, og eventuelt krever andre tiltak.

Utvalget bes om å vurdere økonomiske og administrative virkninger av forslagene, herunder proveny samt aktivitetsnivå i næringen. Utvalget kan se bort fra forslagenes virkning på fordeling av skatteinntekter mellom skattekreditorer (staten, kommuner og fylkeskommuner). Departementet vil komme tilbake til dette etter at utvalgets forslag er vurdert. Utvalgets forslag til endringer skal samlet sett være om lag provenynøytrale sett over en lengre periode. Det er et mål at de administrative byrdene for både skattyter og det offentlige holdes så lave som mulig. Utvalget kan se på mulige forenklinger i regelverket.

Ved utformingen av forslag må utvalget ta hensyn til Norges internasjonale forpliktelser.

Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. oktober 2019.

Finansdepartementet

TEMA

Skatter og avgifter

RELATERT

- Sammensetning av ekspertutvalg som skal vurdere beskatningen av vannkraftverk (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/dep/fin/pressemeldinger/2018/ekspertutvalg-skal-vurdere-vannkraftbeskatningen/sammensetning-av-ekspertutvalg-som-skal-vurdere-beskatningen-av-vannkraftverk/id2605429/>)
- Ekspertutvalg skal vurdere vannkraftbeskatningen (<http://www.regjeringen.no/no/aktuelt/ekspertutvalg-skal-vurdere-vannkraftbeskatningen/id2605428/>)
- NOU 2014: 13 - Kapitalbeskatning i en internasjonal økonomi (<http://www.regjeringen.no/no/dokumenter/NOU-2014-13/id2342691/>)

VIKTIGE INNTEKTER PÅ SPILL

Vel 5. milliarder i årlige inntekter til ca 175 land- og distriktkommuner settes nå på spill. Det skjer etter at Finansdepartementet den 22. juni nedsatte et nytt ekspertutvalg. Utvalget skal vurdere alle skatteordningene på vannkraftverk og også de konsesjonsrettslige ordningene. Resultatet kan få mye å si for din jordmortjeneste, barnehagetilbudet, skoletilbudet og det lokale pleietilbudet. Blant annet.

Vi opplever å være i en tid preget av raske endringer, med internasjonale klimamål å streve mot, med stort fokus på nasjonal – og bedriftsøkonomi, og med stort behov for reinvesteringer i vannkraftbransjen. I denne tiden synes ikke Regjeringen å ha tid til å få skrevet NOU'er, nedsatt lovutvalg og å ha lange høringer før viktige beslutninger tas og store endringer kommer. Slikt hører visst fortiden til. Ekspertutvalg er melodien og i etterkant av slike utvalgs arbeid, tar nasjonale myndigheter mange og raske avgjørelser som kan få store konsekvenser for deg og meg – og for kommunen din.

Vi vertskommuner for vannkraftproduksjon betviler ikke at medlemmene av utvalget som fikk sitt mandat 22. juni 2019 er eksperter. Men vi er ikke sikre på at utvalgsmedlemmene er eksperter på potensielle og sannsynlige konsekvenser av endringer i alle de ordningene de nå skal mene noe viktig om. Det nedsatte utvalget skal avgi sin innstilling innen 1. oktober 2019. Det blir svært travelt for alle som bryr seg om så vel ekspertutvalgets arbeid som de nasjonalpolitiske vurderingene som skal gjøres i ettertid. Derfor roper alle vi 175 kommunene som er vertskap for viktig og fornybar vannkraftproduksjon nå så høyt vi bare kan. Det er tid for oss alle til nå å følge godt med. Norge er i endring. Det er denne saken et eksempel på.

I mandatet slår Finansdepartementet fast at vannkraften er en av Norges viktigste naturressurser og at den har lagt grunnlaget for vekst og velferd i landet i mer enn 100 år. Sånn er det. Vi kjenner oss igjen. Kommunene i landet har et stort ansvar for å utvikle denne velferden og de tjenestene som hver dag ytes for befolkningen i hele landet. Derfor ville vi gjerne vært med i utvalget. Vi kan velferd og utvikling av offentlige tjenester. Og vi er særlig blitt eksperter i de delene av landet som har avstandsulemper og spesielle lokale og regionale smådriftskostnader. Vannkraftressursene ligger ikke i byene og befolkningsrike områder. Anleggene ligger gjerne i mer tynt befolkede og naturskjønne områder med snø og is på fjelltoppene og grønne dalsletter eller grønt hav i bunn. Slik foregår det en verdioverføring fra de kommuner og deler av landet som er rike på naturressursen - til byer og industriområder som kan gjøre seg nytte av vannkrafta og som øker verdien ved å betale markedspris for den.

Vertskommunene er i dag sikret en del av verdiskapingen i vannkraftproduksjonen gjennom lovverk og konsesjonsbaserte ordninger som har fungert i mer enn hundre år. Kraftkommunenes andel av avkastningen på vannkraftformuen har vært viktig og gir distriktene mulighet til å følge med i den offentlige velferds- og tjenesteutviklingen. Kraftkommunene er ikke rike særkommuner som kan rote med inntektene de rettmessig har fra kraftområdet som de vil. Langsiktige samfunnskontrakter er inngått mellom lokalsamfunn som avgir den fornybare naturressursen, sterke selskaper og staten. Nå settes det hele på spill.

I større bykommuner hvor man gjerne har et mangfold av aktører å spille på i utviklingen og hvor fylke og stat er direkte representert med sin nærhet og sine egne tjenester, avgir man ikke viktige fornybar vannkraft på samme måte. Der eier man gjerne deler av denne og kan benytte utbytte og andre inntekter til velferdsutvikling eller andre tiltak.

Konsekvensene av det forestående arbeidet kommer til å dreie seg om hvordan verdiene i vannkraftsektoren skal fordeles i framtiden. Den verdifordelingen som her er forsøkt beskrevet er ikke en del av mandatet. Det er tvert imot tydeliggjort at det ikke skal være det. For vannkraftproduserende kommuner er ikke det noen trøst. Det er en bekymring i seg selv.

Ekspertutvalget består av:

Vassdrags- og energidirektør Per Sanderud, Oslo

Professor Benn Folkvord, Bryne

Førsteamanuensis Tarjei Havnes, Oslo

Advokat Arve Kaarbø, Oslo

Førsteamanuensis og instituttleder Jørild Mæland, Bergen

Professor Jørn Rattsø, Trondheim

Postdoktor Ragnhild Camilla Schreiner, London

Nordland er landets nest største vannkraftproduserende fylke. Hordaland er størst. Hvem skal tale våre interesser i det forestående arbeidet?

Ole Petter Nybakk

rådmann i Beiarn kommune

leder av Energirådet til Landssammenslutninga for vassdragskommuner